

MOTION

ETABLERING AV DISTANSUNDERVISNING

Bakgrund: Det råder redan nu brist på lärare och speciellt brist på ämneslärare i hela Sverige. Denna brist förväntas öka de närmaste åren. Detta var enligt Barn och utbildningsnämndens ordförande en av de viktigaste anledningarna till den mycket olycksaliga nedläggningen av Alterdalens Skola från ht 2016.

Istället för att koncentrera många elever till stora klasser i stora skolenheter, som är en mycket dålig metod, speciellt för de svagare eleverna och för de elever som har svårt att vistas i sådan miljöer så finns en i hela världen välbeprövad metod som benämns distansundervisning.

Här nedan redovisas såväl Skolverkets som SKLs (Sveriges Kommuner och Landsting) förslag på hur man skall gå tillväga för att etablera distansundervisning. Redovisningen sker eftersom distansundervisning inte förts fram eller utretts i de båda policydokumenten om skolan.

Distansundervisning för elever i grundskola och gymnasieskola

Skolverkets sammanfattning:

I det följande redovisas Skolverkets förslag när det gäller distansundervisning inom barn- och ungdomsutbildningen.

Skolverket föreslår att distansundervisning får erbjudas när den egna skolan inte har ett tillräckligt elevunderlag eller när lärare saknas. Undervisningen ska ha samma mål och i övrigt vara likvärdig med den undervisning som sker i skolan. Materialet ska vara utformat så att det överbrygger det fysiska avståndet. Huvudregeln är att distansundervisning genomförs på elevens hemskola under skoltid. Det är således läraren som arbetar på distans.

Distansundervisning är enligt Skolverket en interaktiv undervisningsmetod där elev och undervisande lärare är fysiskt åtskilda. Handledaren ska vara fysiskt tillgänglig och följa elevens kunskapsutveckling. I de villkor som Skolverket ställer upp ingår att distansläraren ska vara en behörig lärare med goda kunskaper i distansundervisning med stöd av informations- och kommunikationsteknik. Även den obligatoriska handledaren är en behörig lärare vid elevens hemskola men i något annat ämne än det som distansundervisningen avser. Både distansundervisningen och samarbetet mellan handledaren och distansläraren måste utformas så att distansläraren får tillräckligt underlag för bedömning och betygssättning. Interaktion mellan lärare och elev samt mellan elever är en förutsättning och läroplanens mål om social, kulturell och medborgerlig fostran ska kunna uppnås. Handledaren ska även vara en garant för att eleverna får sin rätt till lärarledd undervisning tillgodosedd. När eleven följer ett visst ämne eller kurs på distans ska detta framgå av elevens individuella utvecklingsplan, individuella studieplan eller i förekommande fall åtgärdsprogram.

Gel EA RR

Anordnande av distansundervisning

En kommun eller fristående skola föreslås kunna anlita en lärare som är anställd i en annan kommun eller fristående skola (uppdragstagare). Lösningen är enkel, eftersom läraren har sin anställning i en annan kommun men via tekniken knyts till skolan på ett sådant sätt att de kan anses delta i verksamheten på skolan och ha en nära kontakt med rektor. Det är en fördel att dessa lärare redan finns i en myndighet eller i en fristående skola som är godkänd av Skolverket. I de fall distansundervisningen är tänkt att ske i större omfattning går det förmodligen juridiskt inte längre att betrakta det som en uppdragstagare utan det bör ses som en entreprenad. Lösningen är mer komplicerad och vad som är större omfattning är svårt att fastställa och detta måste avgöras från fall till fall.

Skolverket har valt att dra gränsen vid de fall där det rör sig om en regelbunden verksamhet som omfattar fler än 20 elever.

Skolverket föreslår även en ändring i entreprenadlagen som innebär dels att en kommun får sluta avtal med en annan kommun eller en fristående skola om viss distansundervisning, dels får svara för utförandet av distansundervisning åt en annan kommun. Det sistnämnda innebär en lättning i den kommunala kompetensen som bl.a. anger att en kommun inte får ge "permanent överkapacitet" till någon annan. Skolverket föreslår vidare att bestämmelserna om distansundervisning samlas i en särskild förordning. När det gäller fristående gymnasieskolor utreds för närvarande möjligheten att lägga ut undervisning på entreprenad.

Fristående skolors möjlighet att anlita uppdragstagare föreslås dock vara desamma som för en kommun.

Språk

Skolverket föreslår att distansundervisning får erbjudas i ämnet moderna språk i grundskolan och gymnasieskolan samt i modersmål och studiehandledning på modersmålet även för elever i särskolan och gymnasiesärskolan. Skolverket har tidigare överlämnat förslag till försöksverksamhet när det gäller modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk (dnr 60-2008:460). I detta förslag har distansundervisning för elever med nationella minoritetsspråk arbetats in.

Ämnen och kurser i gymnasieskolan

När det gäller gymnasieskolan innebär distansundervisning ökade möjligheter för huvudmännen att samverka om delar av utbildningar i gymnasieskolan. Undervisning på distans föreslås inom gymnasieskolan kunna erbjudas i nationellt fastställda kurser inom nationellt fastställda inriktningar, projektarbete, valbara kurser och individuellt val. Om det finns särskilda skäl, exempelvis när en lärare plötsligt slutar i en glesbygdsskola, bör distansutbildning under en begränsad tidsperiod kunna förekomma även inom kärnämnen och gemensamma karaktärsämnen.

Elever med medicinska eller psykosociala problem.

För elever som av medicinska eller psykosociala skäl inte kan delta i den ordinarie undervisningen i grund- eller gymnasieskolan, kan skolan som ett led i arbetet med särskilt stöd erbjuda undervisning på distans. Det är då möjligt att hela eller delar av undervisningen under en tidsbegränsad period förläggs till hemmet eller t.ex. ett behandlingshem. Målsättningen ska vara att upprätthålla kontinuitet i undervisningen och undvika längre studieavbrott samt att eleven så snart som möjligt ska kunna återvända till den ordinarie undervisningen. Det ska utses en ansvarig handledare från elevens hemskola. I de överenskommelser som tecknas måste det klart framgå vilken skola som är elevens hemskola och att det är rektor för hemskolan som har tillsynsansvaret för eleven. Överenskommelsen bör också innehålla tidsbegränsning och uppgifter på hur distansundervisningen ska följas upp och eventuellt förändras. Distansundervisning för elever med medicinska eller psykosociala problem föreslås regleras i skolformsförordningarnas bestämmelser om särskilt stöd.

ULLÉN

Förslag om försöksverksamhet för elever med särskilda talanger Med särskilda talanger menas elever som vill och, i ökad studietakt, kan fördjupa och bredda sina kunskaper under sin tid i grund- respektive gymnasie skolan. Elever i grundskolans år 6–9 med särskilda talanger i språk, matematik och naturvetenskap bör i form av en försöksverksamhet erbjudas undervisning på distans inom dessa ämnen samt övriga kärnämnen och gemensamma karaktärsämnen i gymnasieskolan.

För elever i gymnasieskolan skulle en försöksverksamhet kunna genomföras i samband med den föreslagna försöksverksamheten om gymnasiala spetsutbildningar i matematik, naturvetenskapliga, samhällsvetenskapliga och humanistiska ämnen (U2008/3879/G, 2008–05–26).

Övriga frågor

Skolverket föreslår fortsatt forskning och pedagogisk utveckling inom distansundervisning. Därtill bör frågan om distansundervisning för de elever som befinner sig på institution utredas vidare, liksom möjligheten till distansundervisning för den gymnasiala lärlingsutbildningen och i teckenspråk.

SKL föreslår Stockholm i oktober 2014

Utnyttja tekniken Tänk nytt, tekniksmart och digitalt. Våra lärmiljöer behöver uppgraderas till Skola 2.0. Med teknikens hjälp och nya pedagogiska metoder kan digitaliseringen bidra till att kunskapsmål nås och göra skolan och förskolan till attraktivare arbetsplatser. Arbetsgivare behöver anamma ny teknik för att utveckla skolan till en modern arbetsplats och lärmiljö. Det handlar både om bra IT-stöd för administration och om digitaliserad undervisning. Men det räcker inte att skaffa datorer och lärplattor – rektor måste ta ansvar för att lärarnas digitala kompetens höjs och metoder och pedagogik utvecklas. Här är några sätt:

Digitala verktyg och sociala medier som används såväl i undervisningen och övrig dialog med eleverna som för att dela erfarenheter med andra lärare. Fortbildning i IKT (Informations- och kommunikationsteknik). Flippade klassrum, som är omvända lektioner med webbaserade genomgångar som hemläxa medan lektionerna innehåller laborativt arbete och diskussioner. Nätverket Flippa klassrummet där lärare utbyter erfarenheter på Facebook, har i dagsläget runt tiotusen medlemmar. Paddagogik, det vill säga läsplattor som pedagogiskt hjälpmedel.

Distansundervisning. Undervisning kan också ske på distans i ämnen där det inte finns lärare att tillgå i alla delar av landet, till exempel i modersmålsundervisning. Underlätta för elever med särskilda behov. Det specialpedagogiska arbetet underlättas med olika tekniska hjälpmedel för elever med särskilda behov, som talsyntes vid dyslexi. EXEMPEL: Goda exempel samt länktips och bloggar delas och sprids från personal till exempel via Pedagog Stockholm, Pedagog Malmö och Pedagog Värmland. I Svedala kommun heter motsvarigheten KvUtIS. Digitala Skollyftet är en MOOC-kurs (Massive Open Online Community), en nätgemenskap för fortbildning. Via plattformen eTwinning har skolpersonal i hela Europa digitalt utbyte med varandra. Alla skolpedagoger i Ystad får fortbildning i att använda ny teknik i lärandet, och kommunen samlar digitala verktyg på webbplatsen Skolväskan. Sollentuna utbildar alla lärare i hur interaktiva medier kan utveckla undervisningen. Många kommuner, till exempel Sollentuna, Strängnäs, Nacka, Östersund och Kungsbacka har utvecklat användandet av iPads, liksom Skapaskolan i Huddinge, Vallaskolan i Södertälje och Årstaskolan i Stockholm. Skolpersonal spar administrativ tid genom förenklad inloggning via tjänsten Skolfederation, som ett trettiotal kommuner anslutit sig till, däribland Sundsvall, som systematiskt digitaliserat alla sina skolor. Flera lärosäten har välutvecklade distanslärarutbildningar, som Högskolan Dalarna. SKL arbetar för gemensam kravställning när skoladministrativa system upphandlas. SKL har i samarbete med olika myndigheter och organisationer skapat Nationellt forum för digitaliseringen av skolan. SKL har tillsammans med Lund och Lidingö tagit fram webbverktyget LIKA som stöd för rektorer i arbetet med IT i skolan.

Olle EA RR

För den som vill sätta sig in i ärendet har Skolverket gett ut ett 88-sidigt häfte "Distansundervisning för elever i grundskola och gymnasieskola". Beställes från Skolverket.

Ett flertal kommuner i landet bryter redan nu mot gällande lagstiftning för man värnar om elevernas bästa och anser att man måste följa skollagen och tillämpar därför distansundervisning:

yrkar

att Piteå Kommun sällar sig till de kommuner som följer skollagen och självvåldigt bryter mot andra lagrum utifrån perspektivet att man vill erbjuda sina elever optimal undervisningen genom distansundervisning att man samarbetar och eller upprättar ett nära samarbete med i kommunen existerande friskolor för att gemensamt hitta bot och lösningar på den kommande bristen på lärare och ämneslärare genom distansundervisning att man undersöker möjligheten till samarbete med närliggande kommuner i Norrbotten att man undersöker möjligheten att ingå i ett samarbete med de kommuner som redan nu har distansundervisning med lärare som är utbildade för just distansundervisningen att man tar insamlar kunskap om distansundervisning genom kontakt med de speciella företag som bedriver och erbjuder distansundervisning att Alterdalens Skola får bli ett pilotprojekt, ett första projekt, där distansundervisning testas och utvärderas, vilket också innebär att skolan inte läggs ner ht 2016 utan att man då startar distansundervisning där

Skolpartiet i Piteå 2015-05-26

Petra Fojtikova

Anders Nordin

Niklas Dimeus

Bea E. 22